

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.), zwanego dalej „Kościołem”, określiła zasady stosunku Państwa do Kościoła, w tym jego sytuację prawną i majątkową. Jednym z elementów zawartych w jej przepisach są regulacje odnoszące się do spraw majątkowych Kościoła. Przez ponad 20 lat obowiązywania wspomnianej ustawy powołana na jej podstawie Komisja Majątkowa, zwana dalej „Komisją”, składająca się z przedstawicieli wyznaczonych w równej liczbie pierwotnie przez Urząd do Spraw Wyznań, od 1997 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji i Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski, rozpatrzyła na podstawie zgłaszanych przez kościelne osoby prawne szereg wniosków o wszczęcie postępowań regulacyjnych w przeważającej mierze dotyczących przywrócenia lub przekazania własności nieruchomości lub ich części. Mając na uwadze, w porównaniu do lat ubiegłych, istotny spadek w ostatnim czasie liczby wniosków o wszczęcie postępowań regulacyjnych rozstrzygniętych przez Komisję w formie orzeczenia lub ugody przed nią zawartej, Rada Ministrów przygotowała projekt ustawy o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, w którym uchyla się przepisy stanowiące podstawę funkcjonowania Komisji. Projekt był konsultowany z Sekretariatem Konferencji Episkopatu Polski.

Mając na uwadze wspomniane uzgodnienia, proponuje się, aby projektowana nowelizacja ustawy weszła w życie z dniem 1 stycznia 2011 r. Zaproponowany termin wynika z potrzeby pilnego uregulowania spraw związanych z zakończeniem funkcjonowania Komisji.

Projekt zakłada zniesienie Komisji z dniem 31 stycznia 2011 r. Celem projektowanej regulacji jest jedynie likwidacja Komisji Majątkowej, nie zaś samego postępowania regulacyjnego.

W projekcie zakłada się, że do dnia jej zniesienia Komisja przedstawi sprawozdanie ze swojej działalności ministrowi właściwemu do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, a także Sekretariatowi Konferencji Episkopatu Polski i Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencji Episkopatu Polski. Ponadto proponuje się, aby w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 2 projektu, Komisja

przekazała ministrowi właściwemu do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych dokumentację zgromadzoną w toku prowadzonych przez nią postępowań regulacyjnych, a także wnioski o wszczęcie postępowań złożone i nierozpatrzone przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, złożone na podstawie art. 62 ust. 3 zdanie pierwsze ustawy, o której mowa w art. 1 projektu, oraz art. 2 ustawy z dnia 11 października 1991 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 107, poz. 459). Według stanu na dzień 31 października 2010 r. pozostało do rozpatrzenia około 220 spraw.

Projektodawca, uchylając przepisy dotyczące rozpatrywania spraw majątkowych przez Komisję, wskazuje ponadto na możliwość wykorzystania dotychczas stosowanych rozwiązań w tym zakresie, w przypadku gdy zespół orzekający lub Komisja w pełnym składzie nie uzgodniły orzeczenia. W tym celu w art. 4 ust. 1 proponuje się, aby uczestnicy postępowań regulacyjnych, w których zespół orzekający lub Komisja w jej pełnym składzie nie uzgodniły orzeczenia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, mogli, w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o nieuzgodnieniu orzeczenia, wystąpić do sądu o podjęcie zawieszonoego postępowania sądowego, a jeżeli nie było ono wszczęte – wystąpić do sądu o zasądzenie roszczenia. Przyjęto przy tym również zasadę, iż przy rozpoznaniu sprawy przez sąd zastosowanie mają znaleźć przepisy art. 63 ust. 1 – 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto zakłada się, że w przypadku braku wystąpienia do sądu w tym okresie roszczenie wygasa.

Jednocześnie w przypadku nierozpatrzenia, przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, wniosków o wszczęcie postępowań regulacyjnych, złożonych na podstawie art. 62 ust. 3 zdanie pierwsze ustawy, o której mowa w art. 1, oraz art. 2 ustawy z dnia 11 października 1991 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 107, poz. 459), przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, proponuje się, aby do uczestników postępowań regulacyjnych odpowiednie zastosowanie znalazł przepis art. 4 ust. 1, z zastrzeżeniem, iż termin w nim wskazany należy liczyć od dnia wejścia w życie ustawy.

Projekt zakłada uchylenie art. 67 ze względu na fakt, iż przepis ten nie został nigdy zrealizowany, tzn. na podstawie ww. przepisu nie wpłynął żaden wniosek i z tego powodu proponuje się jego usunięcie z obrotu prawnego.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Projekt oddziałuje na uczestników postępowania regulacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, oraz na sądy powszechne.

2. Konsultacje społeczne

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – nie odnotowano zgłoszeń zainteresowanych podmiotów.

Projekt został przekazany do zaopiniowania do Krajowej Rady Sądownictwa oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Ze strony ww. podmiotów nie zgłoszono uwag.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

W związku z wejściem w życie ustawy nie można wykluczyć, że będzie możliwe wystąpienie skutków finansowych związanych z ewentualnym rozpatrywaniem spraw nierozstrzygniętych przez Komisję Majątkową, w przypadku gdy uczestnicy postępowania regulacyjnego wystąpią na drogę sądową.

Z szacunkowych wyliczeń przekazanych przez Ministra Sprawiedliwości wynika, że możliwość skorzystania z drogi sądowej może skutkować koniecznością zabezpieczenia potrzeb etatowych sądownictwa powszechnego. Przy szacowaniu potrzeb etatowych odniesiono się do średniej liczby spraw załatwianych przez sędziów pionu cywilnego w Polsce, gdzie w I połowie 2010 r. średnie załatwienie spraw C zasadnicze (załatwienie spraw merytorycznymi orzeczeniami) przez sędziów sądów okręgowych według obsady średniokresowej w wersji 1 (uwzględniającej rzeczywisty czas pracy sędziów) wyniosło 55,07 spraw, co oznacza roczne załatwienie w liczbie 110 spraw. Przyjęto przy tym, że sprawy regulacyjne, ze względu na stopień trudności, będą podlegać 50 % współczynnikowi korygującemu. Uwzględniając ten

współczynnik, szacunkowo przyjęto, że średnie załatwienie tego rodzaju spraw przez jednego sędziego będzie wynosić około 55 spraw rocznie, co w przypadku konieczności rozpatrzenia około 220 spraw będzie się wiązać z potrzebą zabezpieczenia co najmniej 4 dodatkowych etatów orzeczniczych w sądach I instancji oraz co najmniej 2 etatów w sądach apelacyjnych rozpoznających środki odwoławcze od tych orzeczeń. Ponadto, w opinii Ministra Sprawiedliwości, na potrzeby obsługi sekretarskiej należałoby dodatkowo zabezpieczyć 15 dodatkowych etatów urzędniczych (2,5 etatu urzędniczego na jeden sędziowski). Łączne potrzeby etatowe, związane z przekazaniem nowej kategorii spraw do kognicji sądów powszechnych, wynosiłyby zatem 21 etatów (6 etatów sędziowskich i 15 etatów urzędniczych), na które składałyby się:

1) 2 etaty sędziowskie sądu apelacyjnego – 268 920 zł

(2 etaty x 11 205 zł (przeciętne miesięczne wynagrodzenie) x 12 miesięcy),

2) 4 etaty sędziowskie sądu okręgowego – 441 312 zł

(4 etaty x 9 194 zł (przeciętne miesięczne wynagrodzenie) x 12 miesięcy),

3) 15 etatów urzędniczych w sądach – 757 225 zł

(15 etatów x 3 576 zł (przeciętne miesięczne wynagrodzenie) x 12 miesięcy) x 117,64 % (pochodne).

Razem wydatki na wynagrodzenia na dodatkowe etaty – 1 467 457 zł oraz utworzenie 21 nowych stanowisk pracy – 210 000 zł (21 etatów x 10 000 zł) w przypadku rozpatrywania 220 spraw wynosiłyby zatem – 1 677 457 zł.

Jak wynika z informacji przekazanej z Ministerstwa Sprawiedliwości, w projekcie budżetu państwa w części 15 „Sądy powszechne” na rok 2011 nie zostały zaplanowane wydatki na utworzenie dodatkowych etatów w grupie orzeczniczej i urzędniczej.

Nadmienić przy tym należy, iż Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego w swojej opinii stanął na stanowisku, że konieczność rozstrzygnięcia około 220 spraw, w stosunku do ogólnej liczby wpływu spraw do rozpoznania, spowoduje, iż zwiększenie obciążenia sądu, względnie sądów, będzie w tych warunkach niewielkie.

Przewiduje się jednocześnie, że likwidacja Komisji Majątkowej będzie wiązała się z oszczędnościami dla budżetu państwa. Przy założeniu, że Komisja funkcjonowałaby dalej, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, zgodnie z praktyką lat ubiegłych, ograniczyłby wypłaty wynagrodzeń dla jej członków i personelu pomocniczego, przez ustalenie wysokości wynagrodzenia członków i personelu pomocniczego komisji regulacyjnych działających na podstawie ustaw o stosunku Państwa do kościołów oraz związków wyznaniowych na poziomie zbliżonym do lat poprzednich. W sytuacji gdy zostanie wydane rozporządzenie ograniczające wysokość wynagrodzenia do 59 %, to kwota oszczędności wyniesie około 900 000 zł.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.